

Előfizetési árak:
egész évre 4 ft., fele évre 2 ft.,
negyed évre 1 ft.
Egyes szám ára 8 kr.
Hirdetések mersekkelt árak szerint.

**A lap megjelenik minden va-
sárnap.**
Felelős szerkesztő:
ENDRE JÁNOS

KÖZÉRDEK

Szerkesztőség: Deák-u. 8.
hova a lap szellemi részét illető
közlemények küldendők.
Kéziratok vissza nem adatnak.

Kiadóhivatal: Arpád-ut 20.
hova a lap anyagi részét illető közle-
mények és előfizetési pénzek küldendők
Kiadófelajdonos:
FUCHS ANTAL.

UJPEST-ÉS KÖRNYÉKÉNEK TÁRSADALMI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAPJA.

A drágaság.

A megélhetési viszonyok napról-
napra súlyosabbak lesznek. A fő fo-
gyasztási áruk u. m. a kenyér, liszt, hús
stb. ára ugy felszökken, hogy alig le-
het már megfizetni, de a többi élelmi-
szerek ára is annyira emelkedett, hogy a
szegény ember bizony szomorú jövőnek
néz elé. Még itt sincs a tél és a szegény
ember megélhetése máris megvan ne-
hezítve, *hát miként lesz az télen, a mikor
a kereset kevesebb lesz és a drágaság bi-
zonyára még nagyobb mérvet fog ölteni?*

A székes-fővárosban a vásáresarno-
kok magas helypénzdíját tekintik a
drágaság okául, de Ujpesten nincs vá-
sáresarnok, a piaci helypénz sem sok,
tehát miért érezzük meg mi a drága-
ságot?

Igaz, hogy a liszt és hús árának
emelkedése mindig általános szokott
lenni, ez a terméstől függ, sőt a külföld
jó vagy rossz termésének hatása alá
van vetve, de miért drágábbak a többi
élelmiszerek.

Azt is megengedjük, hogy a liszt és
hús árának az emelkedése a többi élelmi-
cikk árát is befolyásolja, de semmi
esetre sem abban az arányban, a mint
ezt Ujpesten szomorúan tapasztalni
kénytelenek vagyunk.

Mi ennek főbb okát abban találjuk,
hogy a kofák korán reggel potom ár-
ért megveszik a termelőktől az árukat
azután a köztük fennálló *kartel* szerint
olyan árt kérnek érte a kicsiben való

eladásnál, *a minőt nekik összebeszélésük
szerint tetszik, vagy a mint abban már a
tömeges vaggis nagybani vételenél meg-
állapodtak.*

Ez az egyedüli oka, a miért Ujpes-
ten drága viszonyok közt élünk.

A kereskedő és iparosnál a konk-
urrenzia lenyomja az áruk értékét, míg
a kofák kartelje az élelmiszereket már
határon felül megdrágítja.

Hanem ezt a lakosság vagyis a fo-
gyasztók érdekében megengedni nem
szabad és ha eddig a kofák ezen garáz-
dalkodása megengedett, akkor az
amugy is drága viszonyokra való tekin-
tetel tovább tűrni nem szabad.

A hivatásos kofáknak nem szabad
megengedni, hogy a kora reggeli órák-
ban mindent összevásároljanak a ter-
melőktől, viszont a termelőknek meg
kell tiltani, hogy bizonyos óráig nagy-
bani eladásal foglalkozzanak.

Főleg pedig szigorúan és nagy pénz-
bírság terhe mellett kell megtiltani azt
az eljárást, hogy a kofák már az uton
foglalják le a termelő áruját, mert e
tekintetben a kofák már valóságos há-
borut folytatnak az uton jövő termelők
ellen.

Legjobb volna a kofákat, úgy mint
a termelőket, egymástól elkülönített
helyre dirigálni, mert számtalanszor
lehet azt tapasztalni, hogyha a termelő
nem adja oda potom áron az árut a ko-
fáknak és kicsinybeni eladásra hatá-
rozza el magát, a kofák a vevőket való-
sággal insultálják, úgy annyira, hogy

ezek kénytelenek a termelő kocsiját
elhagyni, mire aztán a kofák bálójukba
kerítik a termelőt.

Ha pedig egyik kofa lelkismerete-
sebb akar lenni és áruját elfogadhatóbb
árért kínálja a vevőknek, akkor a többi
kofa neki esik és a rendőrség asszisten-
ciája mellett szépen eldöngetik, úgy
hogy egyik se meri portékáját olcsób-
ban kínálni.

Ilyen üzérkedést folytatnak a mi
tisztelt kofáink és ennek a megszünte-
tésére nem létezik Ujpesten hatóság.

A nagy drágaság mellett a kifli,
zsemlye kisebb lett, a kiló vagy félkiló
is könnyebb lett a lisztnél és kenyér-
nél, de egyéb fogyasztási cikkekénél is.

Mindenütt meg van a kifli, zsemlye,
cipó stb. súlya állapítva, de nálunk
most nem elég, hogy kevesebb darabot
adnak egy és ugyanazért a pénzért mint
ezelőtt, hanem egyszersmind minden
darab kisebb is és így a vevő kétsze-
reser van a drágaság miatt sújtva.

Természetesen ez is a kapzsiság ki-
folyása és a fogyasztó közönség kizsák-
mányolása a mit engedni nem volna
szabad.

Adja meg mindenki a meghatáro-
zott mértéket és ha a fogyasztó drá-
gábban is kénytelen a beállt drágasági
viszonyok miatt fizetni, legalább ne le-
gyen becsapva.

Azért most, midőn a drága megél-
hetési viszonyok súlyossá váltak, az in-
tézó körök vegyék megfontolóra felszó-
lamlásunkat és az elősorolt bajokat a

A „KÖZÉRDEK” TÁRCZÁJA.

A boglári vacsora.

(Igaz történet.)

Hárman valának együtt: Volfner Tivadar
országgyűlési képviselő, Zsoldos János fő-
jegyző és Friedmann Armin bankdirector.

Egy asztal mellett ültek Siófokon a park-
ban.

A mikor leültek, Volfner Tivadar ország-
gyűlési képviselő indítványára egyhangulag
elhatározták, hogy ezuttal sem országos dol-
gokról, sem községi, sem bankügyekről be-
beszélgetni nem fognak.

Szigorú volt e határozat s azért ezen
belül mozogniok rém megerőltetésükbe ke-
rült.

Ők, a kik — az utóbbi időben — különösen
a közjó előmozdításán fáradoztak, most a
gondoktól teljesen szabadulni akartak és reá
kenyszerítettek önmagukra, hogy akár hogyis,
de szórakozniok kell. Muszáj!

Mondhatom, nehezen indult meg a dis-
curzus.

A homlokokról le volt olvasható, hogy Volf-
ner Tivadar a t. Ház jobboldali 6-ik padsor-
ban képzele magát s maga előtt látja Apponyi
Albert grótot elegáns gesztussáival, Zsoldos
János főjegyző pedig, eddig még nagy eso-
dára el nem hagyott amerikai szállógyöker
botjával vergette az asztal márványlapját,
gondolataival végig kalandozva Ujpest utcáit
s azon töri magát: nem lehetne-e az utcákat

asphaltmakadam helyett márványburkolattal
ellátni? addig Friedmann Armin bankdirec-
tor lelki szemei elé varázsolja a pénzpiacot
és annak szeszélyes hullámzásait.

Es rajta kapják egymást, hogy határoza-
tuk ellenére, csak gondolatban ugyan, közér-
dekű dolgokkal foglalkoznak.

Elrestellik magukat s oly mozdulatot tesz-
nek, mintha szabadulni akarnának e lidérc-
nyomás alul. E közben mindhármójuk tekin-
tete a Balaton tükre akad meg.

— Nini, a Balaton! — szölt Volfner Ti-
vadar a felfedezés hangján.

— Az ám ni, a Balaton! — esodálkozik
tovább Zsoldos.

— Igen, ez a Balaton! — erősíti Fried-
mann.

Aztán összenéznek és elnevetik magukat.
El kellett ismerniök, hogy a közérdekű
gondolatoktól menekülni nem tudnak.

— Nem megy no, sehogy sem megy —
constatálta Volfner.

— Nem, nem, — szavaz Zsoldos.

— No ha nem megy, akkor menjünk mi —
indítványozta Friedmann.

— Hová? — kérdeztek egyszerre Volfner
és Zsoldos.

Friedmann elővette aranyos ironját s az-
zal az asztal márványlapján dobolt.

Volfner és Zsoldos erősen a szeme közé
nézett Friedmannnak, várva a választ.

— Hova, hová? — ismetelte a kérdést
Friedmann hanyagul. Hm, hová! — és gon-
dolkozott.

Volfner és Zsoldos türelmetlenkedtek, sőt

előbbi egész komolyan felhívta Friedmann,
ha már megtette indítványát s ezzel érdeklő-
désüket a legmagasabb fokra feleslegizni mel-
tőztatott, úgy ne hagyja őket kétségben és
egésztse ki indítványát, — de hamarosan, —
mert . . . És szemei vesztjóslóan villogtak, ám
a Zsoldos is.

Friedmann rögtön abban hagyta a dobo-
lást és bizonytalan hangon szölt:

— Uraim!

— Halljuk, halljuk! sürgeték őt Volfner és
Zsoldos.

— Uraim! folytatá Friedmann most már
bátrabban.

— Ezt már hallottuk. Tovább, tovább!
kinozta őt Volfner.

— Uraim! ismétlé Friedmann most már
egész biztos hangon, s hamar ékkent foly-
tatva: Én vagyok e társaságban (megemelte
kalapját) a legöregebb.

— Ez igaz, — hagyta helyben Volfner.

— Nos, aztán? — türelmetlenkedett Zsol-
dos.

— És bátran merem állítani — folytatá
Friedmann — hogy én vagyok a társaságban
(Megemelte kalapját) a leghesebb is.

Volfner és Zsoldos összenéznek, mintegy
kérdve egymást, vajon ők nem-e eheseb-
bek? Friedmann folytatá:

— Leghesebb vagyok pedig azért, mert
ket napja már, hogy nem ettem semmit.

Volfner és Zsoldos idegesen mozogtak szé-
keiken.

— Nem ettem pedig azért, — vontatta a
szót Friedmann, — mert — primo: Siófokon

közönség érdekében orvosolják minél hamarabb, mert nagyon rossz időknek nézünk elé.

Az újpesti női-ipariskola.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter az 1599/97. számú magas rendeletével egy női-ipariskola felállítását rendelte el.

A miniszter e rendeletével ismét fényes tanújelet adta annak, hogy szívvel-lelekkel akarja a leánynevelést helyes alapra fektetni, de különösen az újpesti tanügyet előmozdítani, valamint az újpesti szülőknek módot nyújtani arra, miszerint leányaikat minél intenzívebb nevelésben és kiképzetésben részesíthessék.

A női-ipariskola felállításával mintegy gondoskodni akart arról, hogy a polgári iskola negy osztályában gondos és szigorú nevelésben részesült leányok a kezimunka összes ágaiában tökéletesen kiképezhesék magukat és esetleg a kezimunka által önálló kereseti forrást biztosítsanak maguknak.

Eddig a serdülő leányok a hátrányos befolyású varrodákra voltak utalva, a hol a nevelés kérdése második szerepet játszik, a hol a pelda és tartsadalmi kérdések, valamint az erkölcsi felkészítés leggyakrabban lerombolták a vallásos erkölcsi nevelésnek azon kincsét, a melyet az iskolában nyertek.

A női-ipariskola ezéjj a leányokat elvonni azoktól, a hol a tanulók különféle elemekből kerülnek ki és hiányos vagy egyáltalán szakértetlen tanítás mellett csiráfj veszik magukba az erkölcsi romlásnak.

De ha jobb kritika alá vesszük is a varrodákat, úgy azok megközelítőleg sem nyújthatják azt a szakszerű és módszeres tanítást, mint az iskola, mert a varrodákban nyert tanítás egyoldalú és hiányos. Nem terjednek ki a kezimunka minden ágára, hanem rendszeresen csak bizonyos szakra terjednek ki, a mely az önálló kereseti képességet nem biztosítja kellően a legelőjebb csak a proletarok és kontárok számát szaporítja.

A női-ipariskola, mint szakiskola, ellenben hivatva van szakszerű és módszeres tanítás által a kezimunka minden ágaira (lehernemű és női felső ruhák szabása és varras, gépkötés, készídvarrás, csipkeverés, műhuzos stb.) kiterjedni, hogy ezáltal minél alaposabb kiképzést nyújtson és minél több oldalú megjelölést biztosítson azok számára, a kik önálló kereseti forrásul választják maguknak a kezimunka gyakorlását.

A női-ipariskola teljes szakismerettel bocsátja növendékeit az életbe, a mi azokra nézve is hasznos, a kik nem éppen hivatás-szerűen akarnak a kezimunkával foglalkozni. Bizonyára minden háziasszony évenként nagy

összegeket takarít meg, ha a kezimunkában teljes szakismerettel bír és az olyan háziasszony és családja sokkal szebben, izesebben és olcsóbban fog ruházkodni, mint az olyan a ki a keillő és ma már minden jó háziasszonytól megkívánta'ó szakismerettel nem bír. Azután mennyivel csinosabb az olyan családú hajlék, a melynek urnöje szép kezimunkakkal tudja azt díszíteni, mint az olyan, a melynél a legesekelyebb és legkisebb dolog is izlesteleenségre vall.

A kezimunka ma már oly helyet vívott ki magának és oly magaslatra emelkedett, hogy minden művelt nőnek ismernie kell, minden művelt nőtől megkivántatik, hogy annak szép ismeretét elsajátítsa.

A polgári iskola IV. osztályát végzett növendékeinek alkalma nyílik most a kezimunka minden ágát a legtökéletesebb fokig elsajátítani, mely alkalmat sok város irigylő tőlünk és mi azt hisszük, hogy az iskolát sokan igénybe is fogják venni.

Részünkről üdvözöljük az új intézetet, a mely mint tudjuk, jó vezetésre és jó tanerőkre van bízva, a mi elég garanciát nyújt nekünk arra, hogy a legszebb reményekkel nézhessünk a jövőre való működésére.

A vallás- és közoktatásügyi miniszternek pedig leghálásabb köszönetünket fejezzük ki azért, hogy Újpesten egy olyan szép missziót teljesítő intézet felállítását elrendelni kezieskedett.

Az „Újpesti polgári kör” társasvacsorája.

Az „Újpesti polgári kör” múlt kedden *Illek Vincze* esp. plebános tiszteletére abból az alkalomból, hogy a király a *Ferencz József* rend-lovagkeresztel kitüntetni kezieskedett, társasvacsorával összekötött fényes ünnepélyt rendezett, a melyen nagyszámú és előkelő körtagok és vendégek, valamint díszes hölgytársaság vett részt.

Késsel 8 óra után a „Polgári kör” küldöttsége elhozta *Illek Vincze* az ünnepeltet, a ki a jelenlevők a fényesen díszített teremben záros eljenzessel fogadták.

A köszönetes üdvözlések után *Ullrich Gyula* a kör örömeles elnöke az ünnepeltet az asztalfőhöz vezette és akkor a nagy társaság is helyet foglalt.

Az asztalfőn ült *Illek Vincze*, az ünnepelt, tőle jobbra *Ullrich Gyula* elnök, *Hédervári Soma dr. Frimmel Gusztáv* rendőrkapitány, *Wittiner János* főv. polg. leányisk. igazgató stb.; balra: *Lindt János* bíró, *Kolassórágy Gyula* rendőrkapitány, *Kiss Sándor dr.* ügyvéd, *Czipauer János* stb. ültek.

Erre megkezdődött a vacsora, mely a következő menu-hoz állott:

Sonka aspikkal
Sült csirke, Kacsapacsénye,
Fejessaláta, Uborkasaláta
Almásretes, Káposztásretes
Gyümölcs
Sajt.

Különféle borok és sör.

A második fogásnál felállt *Illek Vincze*, hangsúlyozván, hogy nagyon megtisztelve érzi magát, hogy a polgári kör kitüntetése alkalmából ezt a szép ünnepet rendezte, hallálával viseltetik a polgári kör iránt ezért a figyelemért, és ne vegyék tőle rossz néven, hogy ő szóval föl el-őnek, de kedves kötelességet akar teljesíteni midőn *ő felsége a királyná emeli poharát*, (a jelenlevők felállnak) *kérőn a Mindenhátót, hogy bölcs uralkodóinkat a nemzet felvirágzására és uralkodásának dicsőségére sokáig őrítse*, (Zsós és szünni nem akaró eljenzés.)

Most *Ullrich Gyula* a kör elnöke emelkedett föl, kedves themájával a történelemmel kezdvén meg szép és hatásos beszédet. Azzal kezdte, hogy ma van a világtörténelmi nagy események egyikének az evfordulója. Azelőtt 325 évvel volt a Berlain-éj, a mely borzalmas tetteivel a különböző felekezetek közti gyűlölet rémes kitörésére adott alkalmat. Ma a válaszfal a felekezetek közli le van rombolva, egymás között megkötötték a békét és minden felekezet egymás közli megbecsülésben és szeretetben részesül. *Ő Illek Vincze* ben látja azt a férfiut, a ki itt a közszegben a felekezeti válaszfal lerombolásánál nagy érdemeket szerzett. *Ő* elele javát itt töltötte, azon volt, hogy a felekezetek közli békét táplálja, működését a közszeg felvirágzására, a kath. hit fejlesztésére fordítsa, a miért baberkoszorúja mindig zöldülni fog és a történelem mindig örömmel fogja említeni nevét. Sok szegény ügyefogyott arva fordult meg házába és ő, mint jó hosti, a házaért beköszödni tudó férfiut, mindig gyógyító irt tu lott nyújtani embertársainak. Isten adja ra aldását és ország-világ hirdesse: *éljen Illek Vincze* (Szünni nem akaró lelkes eljenzés).

Utána *Weisz Már* az izr. hitközség elnöke állt föl és első sorban a polgári kör elnökségének köszöni meg a meghívást, azután szép szavakkal esetele *Illek Vincze* nek azon érdemeit, hogy számos even keresztül a felekezetek közli békét mindig a legszebb harmoniában tartani iparkodott, ezért poharát *Illek Vincze* ért ülti.

Kiss Sándor dr. azon kezdte, hogy a pelda jó vagy rossz, de ragad *Ő* is mind *Ullrich Gyula* elnök, a történelemre hivatkozik és a 30 éves háborúról mond el egyes kimagasló eseményeket, ezekből kifolyólag azután áttér arra, hogy *Illek Vincze* a partok szeretetét, a vallásos békét vonzó egyeniségevel mindig összeegyeztetni képes volt. Oly tartsadalm

jól enni nem lehet, secundo: mert két napja gondolkozom azon, hogy hol akadhatnak valami jóra való könyhara.

— No és raakadt? kérdezte egyszerre *Volfner* és *Zsoldos*.

— En nem szoktam hiába gondolkozni — szölt önérettel *Friedmann*.

Ez a kijelentés *Volfner* nek és *Zsoldos* nak imponálni látszott, mert nem tettek ra megjegyzést.

— Igenis, én nem szoktam hiába gondolkozni — nyomatekozott *Friedmann*. Majd utána tette: — Es rá is akadtam a keresett könyhara. *Boglárón* van az a jó könyha.

Volfner is *Zsoldos* is *Illek Vincze* plebánosra gondolt, a ki *Boglárón* nyaralt.

— Igenis, *Illek Vincze* könyhája az, a hol nekünk ma lucullusi vacsora készül — mondta *Friedmann*. Es ezzel, végezte be előterjesztését, megfelelt az általam felvetett kérdésre, hogy hová menjünk?

Volfner nek és *Zsoldos* nak módfelett tetszett ez az indítvány, a mit *Friedmann* meg azzal egészített ki, hogy az utat *Siófok* ról *Bogláráig* *yacht* on tegyék meg.

Elhatározásukat nyomban tett követte és a *yacht* csakhamar eléállt szelduzzasztotta vitorláival; majd elvált a *yacht* hoz akasztott lélekvesztő egy matrózzal belsejében, hogy három utasunkat a *yacht* fedézetére szállítsa.

Neptun unokaöccse, a ki a *Balaton* mélyén lakik udvarával, éppen ebben az időben indulhatott környezetével sétautra a *Balaton* non, mert a hullámok szokatlan ujjongással hemperegtek egymásra s pajkos játszissággal

bekötötték a horgonyvetett *yacht* ba, a part közeledő lélekvesztővel pedig éppenseggel labdázta.

Gond fogta el a mi három utasunkat.

Szólanul várták a lélekvesztőt, a melyet végül is egyik ügyellenebb hullám, a helyett, hogy ezt egy másik hullám ölebe dobta volna, nagy örömele a bennülő matróznak, a partra lökte, oda, hol a mi három utasunk állt.

— *Őn* mondta, hogy köztünk a legöregebb — szölt *Volfner* *Friedmann* hoz, — am tessék a lélekvesztőbe lépni.

— *Uraim!* — szölt *Friedmann* lathato elfogultsággal, — a mi e lélekvesztő ideért, gondolkozom. Mint mondtam, nem szoktam hiába gondolkozni. Egy kis összehasonlítást tettem a pénzpiac és a *Balaton* között esarra a következtetésre jutottam, hogy ott is itt is van hullámozás. Ott is, itt is elmerülhet az, a ki nem elővigyázó. En elővigyázó vagyok, tehát nem lépek a lélekvesztőbe, amde a vacsorán *Boglárón* ott leszek. Megyek vasuton. Ajánlom magamat. És sietett a vasúthoz.

Volfner és *Zsoldos* egyideig szólanul néztek *Friedmann* után, aztán végig jártattak szemeket a zajongó hullámokon.

Volfner ugy találta, hogy a hullámok kevésbé felelmetesek, mind inkább esalogatók és belépett a lélekvesztőbe, *Zsoldos* pedig, a ki járt az *Adrián* az, azt állítva, hogy a *Balaton* csak pocsolya, követte *Volfner* t.

Ezt várták a szilaj hullámok s a lélekvesztőt oly magasra röpítették, hogy *Volfner* is, meg *Zsoldos* is azt mondták: *hóhó!*

A matróz e megjegyzésüket oda magya-

rázta, hogy félelem szállta meg őket. Ezért vigasz alta őket:

— Ne tartsanak semmitől az urak: hiszen, ha *Boglárá* akarunk élni, erre a szelre szükségünk van.

Önerzettel vágott vissza erre *Zsoldos*, jól a fejebe nyomván szalmakalapját s erősen kapaszkodva a lélekvesztő mindket oldalába:

— Dehogy felünk. Ilyennek képzelem én a *Zephir* szelőt.

— Tíz mullinel vágok ki lovassági karddal, nagyobb szelét csinál ennel — jegyezte meg kiesinyítőleg *Volfner* atölelve tartva *Zsoldos* t.

Ebből látható, hogy utasainktól távol esett a félelem.

Meg egy-két evezősapást tett a matróz és a lélekvesztő oda ért a *yacht* hoz. Deután 3 óra volt.

A *yacht* már nagyobb alkalmány: azzal a habok már csinán báhattak. Két tapasztalt hajós fogadta őket. Utasaink beszálltak s a *yacht* kifeszített vitorláival megindult. Tulajdonképpen nem is indulás volt az. Elkapta a szel és szaguldott a *yacht*, mint valamely fekevesztett paripa s végül eltűnt a látkörből.

Ezalatt *Friedmann* *Armin* a gyorsvonaton *Boglárá* ra ért és bejelentette *Illek Vincze* plebánosnak, hogy vacsorázni jött s hogy a vizi uton rövid idő alatt ott lesz *Volfner* is, *Zsoldos* is.

Nagyon megörült ennek a plebános ur és kiadta a rendeletet a vacsora készítésére nézve.

kapesot tudott létesíteni mely előtt mindenki meghajol, ezt igazolja legfenyesebben az a körülmény, hogy a mai estélyen a társadalom minden osztálya jelen van és a felekezetek mindegyike kevesebb vagy több taggal képviselve van. Poharat a polgári kör nevében a megjelent testületekre emeli. (Nagy eljenzes.)

Azután *Ilek Vincze* állt fel és szeretetteljes szavakkal hangoztatja, hogy mindazt a mit tett, polgári kötelességből tette és azért nem var eismérésre. A felekezetek közti békét azért óhajtja, mert ő már 25 éve tisztelte a vallászabadságot, a mit a törvényhozás most törvénynyé emelt, de úgy, hogy míg minden felekezet tisztelje a másét, de szeresse a magat.

O mindenkit gyermekének, jó barátjának tart, szereti minden embertársát, eskéri a jelenlevőket, hogy az iranta tanúsított jóindulatot jövőre is tartsák meg számára (Óriási eljenzes).

Ezek után a tisztek egész sorozata következett.

Steinhardt Bádog dr. ügyvéd, *Altweber József* dr. orvos, *Ugro Gyula* honv. miniszteri tiszti, *Hedervari Soma* dr. tiszteletbeli megyei főorvos, *Czipauer János* aemester és *Jávorszky János* kikötőfőfelügyelő lelkes szavakkal *Ilek Vincze*t eltek.

Lindt János bíró *Kanovits Zoltán*ra, mint a társas-vaesora főrendezőjére emelt poharat. *Bánó József* fővárosi el. isk. igazgató *Ilek Vincze*t, mint szomszédot eltek.

Kanovics Zoltán a helybeli sajtó jelenlevő képviselőire ürtette poharat.

Ullrich Gyula elők a hölgyeket eltek.

Eudre (E-schinger) *János* lapunk szerkesztője, *Kanovits Zoltán*nak megköszönve a sajtó képviselőiről való megemlékezést, azután mint fővárosi tanító *Ilek Vincze*nek, a tanügy és a tanítók erkölcsi és anyagi helyzetének előmozdítása körül szerzett érdemeit méltatva, *Ilek Vincze*re emelte poharat.

Sonnenfeld Adolf egy indítványval óhajtja az estély emléket megörökíteni. T. i. azt indítványozta, hogy a kör a keddi estélyeken gyűjtött pénzt fordítsa egy a helybeli polgári iskolába járó, vidéki tanító leányának az élelmezésére és ezt az alapot *Ilek Vincze* alapjának nevezzék el.

Fischer István szintén helyesli az indítványt és kéri a kört annak szives elfogadására. A jelenlevő körtagok az indítványt nagy lelkesedéssel elfogadták.

A vacsora alatt az „*Ujpesti Dalkör*” *Erkel Sándor* karnagy vezénylete mellett több szép dalt enekelt és a dalszövegeket a jelenlevők minden énekszám után zajosan megénekeztek.

Vacsora közben *Schmidt Richárd* és neje valamint *Mirtonffy Imrétől* érkezett távirato-

kat olvasták fel, kik a távolból üdvözölték *Ilek Vincze*t.

Az egész estélyen végig fenyesen dokumentálva lett az *Ilek Vincze* iránti szeretet és rokonszenv. A nagyszámú társaság, melyet mindvégig kedélyes hangulat jellemezte, csak a késő éjjeli órákban oszlott szét, örök emlékké vésva a mai szeretel ünnepeit.

Heti tájékoztató.

Augusztus 31 nap.

29 vasárnap János. A mohácsi vész 1526. Károlyi győzeime 1867. Az upesti ipartestület zászlószentelése d. e. 10 órakor. Lovasverseny Budapesten d. u. 3 órakor.

30. hétfő. Rózsa. Molnár Albert, zsolttárfordító szül. 1574.

31. kedd. Rejmund. II. Abdul Hamid szultán trónra lépése 1876. Lovasverseny Budapesten d. u. 3 órakor. (10. utolsó nap.)

Szeptember 30 nap.

1. szerda. Egged. A német hadsereg körülzárja III. Napóleont Sedánál 1870. Az osztrák hitelsors-jegy, a magyar vöröskereszt-sors-jegy és a Bazilikasors-jegy húzása.

2. csütörtök. Órangyal. A szövetséges hadak visszafoglalják Budavart 1686.

3. péntek. Albert. Baró Ertvös József közoktatásügyi miniszter s költő szül. 1813.

4. szombat. Rozália. III. Napoleon bukása, a francia köztársaság kikiáltása 1870. *Ilek Vincze* esp. pleb. tiszteletére társas-vaesora az upesti kaszinóban este 8 órakor.

HIREK.

— **Eljenzés.** *Eisenhut Ferencz* jeles orientalista festő, közsegünk szülöttje Münchenből visszatérve hazájába, eljegyezte *Raich Frigyes* új-palánkai gyáros leányát *Adriennét*. — *Kohn Mano* Ujpesten eljegyezte *Klärmann Margit* kisasszonyt, *Klärmann Adolf* deési kereskedő leányát.

— **Beiratások.** * Az upesti állami polg. fuiskolában a beiratások szeptember hó 1-től 5-ig d. e. 8 óráig eszközöltek az igazgatói irodában (Árpád ut 61. sz.) A felvételi-, javító- és poltviszgak szeptember 5-én d. u. 3 órakor lesznek.

Az upesti állami polg. leányiskolában a beiratások szeptember hó 2., 3., 4. és 6-án d. e. 8-12 tartanak meg az intézet István-terei igazgatói irodájában. A polt-, javító- és felvételi vizsgák szeptember első napjában lesznek és az azokra vonatkozó folyamodványok, valamint a tandíjmentességet kéro folyamodványok szeptember 1-ig nyújtandók be az igazgató-szobának.

*A szülők tájékoztatása miatt újból közöljük Szék.

csendes, síma Balaton közepén. Sokáig állt, annyira sokáig, hogy utasaink megeheztek, emivalójuk nem volt. A hajósok egyike kinnálta kenyérral, de — óh, fatum! — a mint *Zsoldos* utána nyult, egy nyalank fogas vete fel magát s elnyelte az utolsó falatot. Szívarjuk is fogytat volt. Az utolsó meg akarták testveriesen osztani s megkérték az egyik hajóst, hogy vágja el. A szerencsétlen aztan nem keresztbe, hanem hosszába vágta kette. Így etlen és szomjan kellett az éjt tölteniök s a felkelő nap szimpompáját esudálniok.

Erre az időre jósoltak a hajósok a kedvező szelet, a mely *Tihany* felől volt jövendő, de a melyik hiába váratott magára.

Zsoldos nem bánta volna, ha valamely *Z-phir* szellőcske kapaszkodik a vitorlákba, *Volfner* pedig szivesebben vette volna meg a szelek főisteneinek, *Borcesnak* vagy *Nostosnak* látogatását is, csak mozduljon valamerre a yacht.

Neptun unokaöcscse azonban bezáratta a Balaton mélyében levő börtömba a szeleket s ezért a viz csendes maradt mint a sir.

Se több, se kevesebb: 18 órat töltek utasaink a Balatonon, míg utójára is lélekvesztőn kellett partra szállniok.

Akkorra pedig a bolgári vacsora összesült, összefőtt, kiszaradt a tűzhelyen.

Rövid gyűlés után elhatározták, hogy soha többé vacsorára *Boglár*ra yachtot nem mennek.

Aztán ebédhez ültek — *Siofok*on.

Kriz-kraz.

A további képző női ipartanfolyamra a beiratások szeptember hó 6-án d. e. 8-12 óráig eszközöltek. A női ipartanfolyam két évre terjed. A tanfolyamra olyan növendékek vétetnek fel, a kik a polg. isk. VI-ik osztályát sikerrel elvegeztek. A tandíj egy évre 20 frt., könyvtáridij 1 frt. Szegénysorsu tanulók tandíjmentességben részesülnek.

Az upesti állami faipari szakiskolában a beiratások szeptember hó 1-től 5-ig tartanak az intézet Árpád-ut 83. sz. alatti igazgatói irodájában.

Az állami elemi iskolákban a beiratások szintén szeptember hó 1-én kezdődnek és 9-ig tartanak.

— **A tanév kezdete.** E héten megnyílnak az iskolák kapui és az iskola ismét megkezdí áldásos és nemes munkáját. Tanítók és tanulók ki vannak pihenve és a munka ismét folyhat ifju és edzett erővel. A távol volt és üdülés ezüdjából eltávozott tanítók és tanítónők visszaérkeztek, hogy annál frissebben, üdültebben vegezhessek szép és nemes hivatásukat. Isten hozta ismét körünkben!

— **A nep- és polgári iskolai vizsgálatokról.** A vallás- és közoktatásügyi miniszternek f. évi 48.460. számú rendelete értelmében a jövő 1897/98. diki tanévtől kezdve a magán polgári iskolákban a magánvizsgálatok évenként csak egyszer, meg pedig a tanév végén engedtetnek meg. Ha azonban valamely tankerületben a magán polgári iskolán kívül, állami vagy községi polgári iskola van, a magán tanuló csak az állami, vagy községi polgári iskolában vizsgázhatik. A magánvizsgát a tanfelügyelő 4 héttel a vizsga előtt tartozik a miniszternek bejelenteni. A miniszternek ezen elhatározását, me yel fogva a magániskolákban a magánvizsgák letetelet megnehezítette, csak üdvözölni lehet.

— **A boglári vacsora.** A tárczában e cím alatt kedélyes hangon megírt kirándulásnak komolyabb hatere is van. Az tény, hogy a három ur *Ilek Vincze* *Boglár*on nyaraló piébanos meglátogatására indult, *Friedmann* vasuton, *Volfner* orsz. képviselő és *Zsoldos* főjegyző pedig yachtot. *Volfner* és *Zsoldos* azonban a Balatonon vesztegít szel hiányában másnap reggel 9 óráig. Ezt *Boglár*on oda magyarázták, hogy *Zsoldossal* és *Volfnerrel* baj történt. Ezert *Friedmann* másnap *Siofok*ra utazva, remülten nyitott be *Zsoldos*nak szinten ott nyaraló nejehez, a ki megértven azt, hogy férje a Balatonról meg vissza nem tért, aju á-ba esett, majd szivgöresök fogtak el, ugyanira, hogy az orvosok a legrosszabbtól tartottak. Örömmel constatáljuk azonban, hogy a főjegyző neje ma már teljesen jól van.

— **Miert lomhak az emberek.** Egyik reporterunknak feltűnt, hogy Ujpesten nagyon sok ember lomhan jár-ke az utcán. Ezen szokatlan tapasztalat szegelt útótt a fejébe és kutatni kezdte a lomhasag okát. Ételmes reporterunk rá is jött hamar a dolog nyitjára és megludta, hogy az upesti mészárosok e heten husz bivaiyt vágtak le és marhahus helyett azoknak a husát mertek ki a mészárszekekben. Csakhogy a dolog a fennálló szabályokba ütközik, mert bivalyhus! csak akkor szabad merni a mészárszekekben, ha kirják, hogy bivalyhus mérnek, de ezt azok a mészáros urak, a kik olesó husat akartak merni a jobb marhahus arán, — elfelejtettek. Ezert felhivjuk az előjáróság, rendőrség és állatorvos figyelmet ezekre a visszaelekre. Különbben módot fogunk keresni, hogy a bivalyhus árusító mészárosok névsorat a közönség tájékoztatása végett közölhessük. Persze az ilyesmi csak Ujpesten történhetik.

— **A kritikus nap.** Falb jóslata szerint tegnap szombaton elsőrendű kritikus napnak kellett volna lennie, de az hala Istennek tapunk zárfáig nem mutatkozott.

— **Kérelem.** Egy vidéki szegény tanítónak az upesti polgári leányiskolába járandó szorgalmas és jó magaviseletű leánya érdekében kerjük a nemes szívű emberbarátokat, miszerint, lenne valaki szives részére ingyen lakást adni. A leány ellátásáról már gondoskodva van. A kis leány a lakás fejében szivesen segítene a kisebb házi teendőkbén és segítene kisebb gyermekeket a tanulásban. A nemes ajánlatokat kerjük lapunk szerkesztőséghez intézni.

— **A kőműves sztrájk Ujpesten.** A budapesti kőműves sztrájk csekely részben Ujpesten is megtette hatását és néhány épületen szü-

A után várakoztak. Vártak, vártak, soká vártak, de hiába vártak. *Zsoldos* és *Volfner* nek, de a yachtot sem volt hire, sem hamvá.

Szorongás fogta el *Friedmann*t, két napja nem evett s a vacsora még mindig késett és a mikor már teljesen megerlelődött az a remes gondolat benne is, a plebanosban is, hogy *Volfner* és *Zsoldos* a Balaton aldozataiva lettek, akkor már végképpen elvesztette etvágyát.

Halalos aggodalmak közt töltek az éjjelt. A vacsora sült, főtt, száradt a tűzhelyen: senki sem kívánt enni. Alig, hogy megvirradt, *Friedmann* visszautazott *Siofok*ra. Ketszbeesése ott telőpontra hágoitt, mert ott sem tudtak semmit a yachtól és utazóiról.

Elveszték, az volt az általános vélemény. Megsíratták őket.

A mikor *Friedmann* a sirás-rivásban teljesen kimerült, a mikor az ehseg és szomjúság testi erejét a legalacsonyabb niveaúra szállotta le és bágyadt szeméit még egyszer s utójára a kek egre akarta emelni, — hát — szent Isten! ott állt előtte *Volfner* és *Zsoldos*. Es felkiáltott:

Almodom-e vagy ebren vagyok?

Nem álmodott: ók voltak. Nem volt semmi bajuk, csak a boglári vacsorát sajnálták, ezen sajnalkozás ritt le arcukról.

Ók nem voltak okai, hogy *Boglár*ra nem juthattak. *Neptun* unokaöcscse másfél orai seta után visszatért udvarával a Balaton mélyében levő palotájába és magával vitte alattvalóit a szeleket is. Utasaink yachtja ott állt tehát mozdulatlanul *Tihany* körül a

netelt a munka. Szerdán délután rendőri beavatkozás is szükségessé vált, amennyiben két részeg kőműves egy Árpád-uti épületen a dolgozó munkásokat insultálta, de a rendőrség bekísérte és azzal helyreállt a szent beke.

— **Az újpesti ujonczok** mielőtt magukra vennék a f. u. k. Rüstungot fenyves bucsu-estélyt rendeznek, mely szeptember hó 25-én lesz. A nagy rendezőség élén *Boda Aladár* a katonai ügyosztály vezetője áll, akit az ujonczoknak sikerült rendezőségi díszelnöknek megnyerni. A bucsu-estélyen az újpesti műkedvelők jobb tagjainak közreműködésével a Colosseumban a „*Goldstein Számi*” című érdekes és mulattató bohózat fog színpadra kerülni. A bucsu-estélyre most küldik szét az igen csinosan kiállított meghívókat. Belépti díj: személyjegy 1 korona, családjegy: 2 korona.

— **Az »Egyetemes« jótékonycélu asztaltársaság** f. hó 14-én megtartott mulatságon felülfizettek: Illek Vincze, Zsoldos János, Dr. Fuchs József, Balog Ármán, kath, legény-egylet 2—2 ft. Gurányi István, Ráday Antal, Dr. Varázséji Bela, Dr. Kiss Sándor, Dr. Führer Simon, Weisz börgyár 1—1 ft. Welovics Antal, Folláth Jakab, Kárpáthy József 50—50 kr. Feldmann József 40 kr. Silbermann Izidor, Weisz Gábor és Tauberer, Grünwald Regina 30—30 kr. Abonyi Bela, Wagner Sándor, Steiner Gyula, Csepreghy Pál, Zentrich János, Zaccaria Péter, Kohn Mór 20—20 kr. és a szükségelt nyemlathányok számlájából Fuchs Antal 3 ft. engedmenyenvel, mely szíves adakozásokért ezúton is köszönetelt mond a rendezőség.

— **Nyári multság.** Az újpesti V. ker. asztaltársaság ma vasárnap, Feuerstein József István- és Ösz-uteza sarkán levő vendéglőhelyiségében, *tombola, tánc és világ póstival egybekötött nyári-multságot* rendez. Egy Carmen-czifla táncosnő és a konstantinápolyi Jambó szívesseghől működik közre. Kezdeté d. u. 4 órákor. Belépti díj 30 kr.

— **Multság Rakospalotán.** A M. á. v. igazgatóságának tisztviselői f. evi szeptember hó 2-án a magyarországi árvizkárosultak javára hangversenyyel egybekötött nyári multságot rendeznek a rakospalotai kaszinóban. A gazdag és érdekes műsort *Furagó Ólón*, a szegedi színház tagja állította össze. Lesz ének, hegedű- és zenekari szám, magánjelenet; végül pedig a „*Már alszik*” című francia vígjáték kerül színpadra, a melyet műkedvelők adnak elő.

— **Bucsuelőadás.** Szalay Károly a szegedi színház tagja, mielőtt szülőfaluját, Újpestet elhagyja, bucsuelőadást rendez a Colosseumban. Az előadás szeptember hó 8-án lesz és „*Liliomfi*”-t fogják előadni. A tiszta jövedelem egy része Mártonffy Frigyes volt 48-as honvédtiszt, író és színesz síremléke javára fog fordíttatni.

— **Multság az árvizkárosultak javára.** Péczelen, a mint lapunk múlt számában említettük, e hó 21-én a magyarországi árvizkárosultak javára dr. Korányi Frigyes főrendiházi tag és báró Prónay Adorján védnöksége alatt színelőadással, hangversenyyel egybekötött táncmultságot rendezett a péczeli ifjuság a »Szemere«-szálló nagytermében, mely minden várakozáson felül fényesen si-

került. A jótékony mulatságon közreműködtek Strosz Árpád, Humayerné, kik ketten duettet adtak elő, Polgár Bela színtársulata a „*Melinda*” egyik felvonását játszotta el sikerrel; Gyarmati Fanni opera-énekesnő, továbbá Pinnin és leánya énekeltek; Koresaly Lida zongorázott, Jakab Julia, Morsuikáne és Hermanne működtek meg közre a multság sikerének előmozdításában. Este konfetti, serpentin és díszvilágítás mellett háromszáz pár tánczott. A multság százötven forintot jövedelmezett az árvizkárosultak javára.

— **A vigszínházról.** A vigszínházban tegnap adták telt ház előtt, a megkezdődött új évadban, Rovetta Gerolamonak „*A becselők*” című nagyhatású drámáját, a mely a múlt évad egyik legnagyobb hatású drámája volt. — Gasegne és Sylvane új bohózatából, a „*Katonadolog*”-ból (Le Sursis), mely szeptember elején kerül színpadra, már javában folytak az összp próbák. A színház a kaczagtató bohózat kiállítására is nagy gondot fordít.

— **Sport.** A nyári löversenyek a vege felé közelednek; ma van az utolsóelőtti nap, amelyen a meeting második nagyobb díja, az idén alapított 50.000 koronás „*Királyné-díj*” kerül döntésre, melynek távolsága 2000 méter. A benevezett lovak között felhívásunk színelőadását találjuk, mint *Ganache, Debutante, Ordur, L'Astró, Kópé, Sebaj* stb. kár, hogy *Tokio* nincs közöttük. *Debutante* az eddig megveretlen kancza, a favorit, amelyet nagy öszszekkel fogadtak már napokkal ezelőtt. Tekintettel azonban arra, hogy lábujja miatt az idén meg nem futott s kérdés, hogy rendben van-e, mi nem tartjuk kizártnak, hogy megverik akár *Ganache*, akár *L'Astró*, sőt az sem lehetetlen, hogy idomárja ki sem állítja s helyette *Ordur* veszi fel a küzdelmet. Amennyiben *Ganache* multkorai futása nem volt ree, mi jobb futást várunk ma tőle s a díjat első sorban neki ítéljük oda; helyre *L'Astró* és *Ordur* tarthatnak igényt.

— **Halálosas.** *Mitő András* vendéglős e hó 25-én, éjjeli 12 órákor hosszas szenvedés után elelt 67. évében jobb létre szenderült. Mado Andrással egy régi polgára Újpestnek szállt a sirba, kit mindenki szeretni és becsülni tudott. Az elhunyt mindig tevékeny részt vett a közügyekben, 20 év óta tagja volt a róm. kath. egyháztanácsnak, több ízben közsegi képviselő és előjárós volt. Temetése nagy részvét mellett pénteken délután ment vegbe. Beke lebegjen porai felett.

— **Miért is van a szív s a szívben szerelem.** A szerelem áldozatává lett mult szerdán egy fiatal leány, mert nem lehetett aze a kiért szíve dobogott. *Nyulas István* újpesti esztergályos leánya, a ki egy újpesti divatárú-tületben dolgozott, regen szomorkodott már, de a sok faggatás daczára sem mondta meg szomorúsága okát. Szerdán azonban a szegény és sajnálatraméltó szülők meg tudták ezt is. A leány egy barátjánál levelet küldött szülőinek, melyben szomoruan elmondja, hogy ő reménytelenül szeretett egy fiatal embert s *minthogy rossz nem akart lenni*, inkább megváltik az élettől. S úgy is tett. Az elkésereedett leány felment a vasuti hidra s onnan leugrott a Dunába, a hol azonnal nyomtalanul eltűnt.

Hulláját keresik. A szomorú eset Újpesten nagy részvétet keltett.

— **Rendőrségünk gyorsasága.** Egyik polgártársunk leányának e napokban a lakásból eltűnt a gyűrűje. A gyanu miután senki sem volt a lakásban a cseledre irányult, ezért polgártársunk rögtön jelentést tett a rendőrség-nél. A rendőrség vegre harmadnapra küldött is egy tekedtivel, hogy az ügyet megvizsgálja, vagyis a tolvajt nyomozza. Persze a gazda nem várt három napig, nem akarván magát kitenni annak, hogy a gyanusított esetél több holmit is elemeljen, azért a cselednek kiadta az utleveget és így a tolvaj már nem volt kinyomozható. Tehát ha Újpesten lopás történik három nap kell hozzá, míg a rendőrség intézkedik. Ez bizony szomorú állapot.

— **Késelés.** Szombaton éjjel az újpesti uton a Schönichen-féle gyár közelében több sebhől vérezve találtak Sziggyártó Ferenc bicskei születésű 19 éves munkást. Esméletlen állapotban vitték a Rökus-kórházba.

— **Soroksár magyarosodása.** Soroksár községében már százhatvan esztendő óta ekes német nyelven dicserik az urat. Annál nagyobb elismerés illeti tehát *Bodonji János* plebanos-helyettesét, a ki a Szent-István ünnep alkalmával a vácsi püspöknel kieszközölte, hogy e napon magyar nyelven tarthassa a szent beszédet. A mindegyre magyarosodó soroksáriak meg is voltak elégedve a hatásos szónoklattal. Sok környékbeli lelkes vehetne példát a derek soroksári plebanos-helyettesről.

— **Kepesített tüzoltó.** A most befejezett budapesti tüzoltó tanfolyamon Újpestről Eichel Vilmos vett részt, a ki altisztii képesítést nyert.

Szerkesztői üzenetek.

— **Kerekpárosnak.** A kerekpár-versenyekről lapunk szük kerete miatt a legnagyobb sajnálatunkra nem hozhatunk tudósításokat. A „*Magyar Ujság*” e heti számaiban re-zletes tudósításokat hozott a temesvári, szabadkai, münchen-nymphenburgi, mödingi és soproni kerekpár-versenyekről. A temesvári versenyen az összes nyílt versenyek díját *Wiegand Rezsó* vitte el. A bolygók versenyen *Kinderberger Alice* vitte el a babért.

— **E. M. urnak Heiyyben.** Szerkesztőnkkel minden nap este 8 órákor, vagy csütörtöki napon d. u. 2—5 óráig beszélhet a szerkesztőségben. Kisebb terjedelmű kéziratokat még szombaton d. u. 3 óráig fogadunk el, mert a lapot csak 4—5 órákor zárjuk le.

— **Több olvasónak** igazuk van. Lapunk több fővárosi kávéházban található, mint újpesten. Ez azért van, mert a legtöbb újpesti kávéházban a vendégek szórakoztatására nem fordítanak gondot és jobban szeretik, ha a vendégek kártyáznak, mint olvasnak, miután ez jövedelmezőbb a kávéra nézve. Különbben az előkelőbb kávéházakban itt is megtalálják lapunkat.

— **Többeknek.** Az osztálysorsjegyek főelárusítását itt Újpesten kizárólag Markus Sándor banküzlet-tulajdonos bírja. Ugy tudjuk, hogy minden osztály-sorsjegy-vásárló az „*Osztálysorsjatek*” című sor-solási szaklapot, mely a tuzások után pontosan megjelen, egy évig házhoz küldve ingyen kapja.

— **G. M. urnak.** A beküldött tárczát a legnagyobb sajnálatunkra nem közölhetjük. A tárczában igen szép jelenetek fordulnak elő, de ez a tárgy hálásabb kidolgozást igényel. Rövidebb és csattanósabb tárczákat írjon, mert Önben szép tehetség van, a melyet rövid, kevés körülírással írt tárczában jobban tud majd kifejezni.

— **Károly öcsémnek.** A mint látod a lapot megindítottuk. Üdvözlét!

A telefon-hirmondó

a leggyorsabb hirszolgáltató, reggel 1/2 10 órától esti 1/2 11 óráig a legújabb híreket közli. Minden **szenzációs hirt** riadójel előz meg.

Jelzi a csillagászatilag megállapított időt tizedmásodpercnyi pontossággal. Összes állomásain az **operaházi, népszínházi** előadások és **házihangversenyek** után **katona- és cigányzenekar** is hallható.

Előfizetés naponta csak 5 kr.

Előfizetéseket elfogad és felvilágosítást ad **Ladányi Emil** vezérfelügyelő, váczi-ut 8. sz.